

OPINIA NR 77/2023
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 26 września 2023 r.

do projektu uchwały w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących rozwiązania problemu uciążliwych odorów w południowo-wschodniej części Krakowa – druk nr 3644.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa (tekst jednolity: Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2019 r., poz. 7074 oraz z 2020 r. poz. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt uchwały wniesiony przez Klub Radnych Kraków dla Mieszkańców w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących rozwiązania problemu uciążliwych odorów w południowo-wschodniej części Krakowa – **druk nr 3644.**

UZASADNIENIE

Urząd Miasta Krakowa oraz inne jednostki i organy związane z ochroną środowiska w ostatnich latach są adresatem interwencji kierowanych przez mieszkańców związanych z uciążliwością odorową na terenie południowo-wschodniej części Krakowa m.in. rejonu Płaszowa i Rybitw. Na przedmiotowym terenie zlokalizowane są zakłady, których charakter działalności często stwarza sytuacje lub warunki, w których uciążliwe zapachy mogą być wydzielane i rozprzestrzeniane, tj. zakłady przetwarzające odpady, oczyszczalnia ścieków, zakłady garbarskie.

Zgodne z art. 222 ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.) minister właściwy do spraw klimatu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, wartości odniesienia substancji zapachowych w powietrzu i metody oceny zapachowej jakości powietrza. Niemniej jednak problem dotyczący uciążliwości zapachowych wciąż pozostaje nieuregulowany prawnie na terenie całego naszego kraju. Emisje zapachowe nie są zdefiniowane liczbowo, a ich ocena ma charakter indywidualny i subiektywny. Przepisy prawne z zakresu ochrony środowiska nie rozstrzygają tego problemu i nie wprowadzają norm zapachowych jakości powietrza.

Wobec okresowego pojawiania się uciążliwości zapachowej towarzyszącej stosowanym technologiom dopuszczonym przepisami prawnymi i wydanymi decyzjami administracyjnymi, podnoszony problem wymaga rozwiązań kompleksowych w sferze prawnej. Ponadto eliminacja uciążliwości odorowej związana jest z modernizacją procesów technologicznych, hermetyzacją obiektów powodujących uciążliwości odorowe, co również powinno być uregulowane prawnie.

Miasto Kraków już od 2017 r. podejmuje działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości odorowej na terenie południowo-wschodniej części Krakowa. W 2018 r. na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków wykonany został przez Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie „Raport z badań uciążliwości odorowej na terenie południowo-wschodniej części Krakowa”. Uzyskane wyniki pozwoliły na wyodrębnienie 5 obszarów charakteryzujących się podwyższonym poziomem stężeń zapachowych oraz negatywną oceną sensorycznej jakości hedonicznej.

Ponadto w roku 2019 zorganizowane zostały przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK, przy współdziałaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie i Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego, spotkania z przedstawicielami zakładów powodujących uciążliwości odorowe. Omawiano możliwości funkcjonowania tych podmiotów gospodarczych w pobliżu rozbudowywanej dzielnicy mieszkaniowej. W trakcie

spotkań przedstawiciele zakładów poinformowali, że podejmują działania w celu modernizacji obiektów dla ograniczenia uciążliwości odorowej oraz deklarują chęć pozostania na przedmiotowym terenie. W efekcie wywieranej presji na usprawnienia technologiczne oraz wzmożonego nadzoru ze strony Straży Miejskiej Miasta Krakowa i WIOŚ część z nich zmniejszyła emisję uciążliwych zapachów. Niemniej jednak zakłady, które nie dysponują środkami na inwestycje, nie zaangażowały się w hermetyzację uciążliwych instalacji.

Ponadto informuję, że zarządzeniem nr 735/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 8 kwietnia 2019 r. powołany został Zespół Zadaniowy w celu koordynacji działań dla ograniczenia uciążliwości odorowych na terenie południowo-wschodniej części Krakowa. Zespół spotyka się cyklicznie, dotychczas odbyło się 11 jego posiedzeń. Najbliższe planowane jest w dniu 9 października 2023 r. na terenie oczyszczalni ścieków „Płaszów”. W trakcie posiedzeń analizowane są działania podejmowane przez odpowiednie jednostki oraz ustalany jest plan działań w celu ograniczenia uciążliwości odorowej na przedmiotowym terenie.

Inspekcja Ochrony Środowiska w ramach ustawowych działań prowadzi kontrole oraz inne czynności wobec podmiotów gospodarczych w celu sprawdzenia czy prowadzona przez nie działalność jest zgodna z przepisami prawa. Zgłaszane przypadki uciążliwości odorowych rozpatrywane są w oparciu o istniejące przepisy i możliwości techniczne pozwalające na ich weryfikację. Są one weryfikowane zarówno w trakcie działań kontrolnych, jak również czynności podejmowanych na podstawie art. 10b ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o *Inspekcji Ochrony Środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 824 z późn. zm.). W związku z powyższym interwencje dotyczące uciążliwości odorowych kierowane są do WIOŚ w Krakowie, który systematycznie przeprowadza kontrole zakładów zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Wodociągi Miasta Krakowa S.A. (WMK S.A.) podejmują działania inwestycyjne w zakresie ograniczenia uciążliwości odorowej. W ramach modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków Płaszów zrealizowano m.in. hermetyzację oraz dezodoryzację zagęszczaczy grawitacyjnych osadu, hermetyzację budynku pras oraz budynku stacji termicznej utylizacji osadów. Zamontowano systemy filtracji powietrza, które oczyszczają ze związków złowonnych powietrze pochodzące z hali stacji zlewnej i zbiornika retencyjnego. Zamontowano system bariery antyodorowej (zraszanie preparatem neutralizującym odory) w rejonie kanału doprowadzającego ścieki oraz punktu zlewego. Na przełomie 2018 i 2019 roku zhermetyzowano kanał dopływowy, stację krat rzadkich i pompownię główną. Uruchomienie instalacji spowodowało znaczne, odczuwalne ograniczenie występowania odorów w rejonie kanału dopływowego. Efektem tych działań było znaczące zmniejszenie uciążliwości odorowej w obrębie oczyszczalni ścieków Płaszów. Wykonano również przykrycie koryta pomiarowego oczyszczalni ścieków Płaszów, wybudowano stację dezodoryzacji nad kolektorem bieżanowskim, zmodernizowano zgarniacze na osadnikach wstępnych. Kontynuowana jest dezodoryzacja kolejnych obiektów części mechanicznej oczyszczalni.

Niemniej jednak nadal aktualny jest problem ujawniony w lipcu i w sierpniu 2018 r. przez WMK S.A. dotyczący poprawności wykonania zamknięć wodnych wpustów ulicznych służących do odwadniania dróg oraz parkingów w rejonie ul. Bagrowej, Lipskiej, Mały Płaszów, gdzie występują systemy kanalizacji ogólnospławnej. W trakcie przeprowadzonych kontroli w 73 przypadkach stwierdzono niewłaściwe wykonanie zamknięć wodnych wpustów ulicznych służących do odwadniania dróg oraz parkingów.

Jednostka Klimat-Energia-Gospodarka Wodna wystąpiła do wspólnot mieszkaniowych o przebudowę wpustów ulicznych do właściwego stanu technicznego. W uzasadnionych przypadkach sprawy kierowane są do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Krakowie, który przeprowadza kontrole i w ramach podejmowanych działań wydaje nakazy oraz sprawdza wykonanie działań naprawczych.

Problem dużej uciążliwości uwidocznił się jesienią 2019 r. i narastał mimo pory zimowej. Zmieniły się także obszary emisji i jej źródła. Tym razem obok emisji zakładowych zwrócono uwagę na możliwość emisji substancji złowonnych z sieci kanalizacyjnej zarówno ściekowej, jak i deszczowej. Wyspecjalizowane zespoły pracowników WMK S.A. wykonały szereg seryjnych pomiarów oraz testów dla różnych rozwiązań, przy próbach dezodoryzacji kolektora

bieżanowskiego i koryta pomiarowego między kratami gęstymi i pompownią ścieków. Przeciwdziałając tym zagrożeniom WMK S.A. opracowały w I kwartale 2020 r. koncepcję wentylacji i dezodoryzacji kolektora bieżanowskiego i obiektów „starej” części mechanicznej oczyszczalni Płaszów.

Podmioty prowadzące działalność na tym terenie w zakresie gospodarowania odpadami, które mogą być źródłem uciążliwości zapachowych, na bieżąco podejmują działania w celu zapobiegania i redukcji tych uciążliwości. Wszystkie te zakłady stosują działania antyodorowe obejmujące m.in. rozpylanie substancji antyodorowych.

Straż Miejska Miasta Krakowa objęła systematyczną kontrolą kompleks handlowy zlokalizowany przy ul. Półtunki w zakresie zbierania i pozbywania się odpadów. Dokonuje monitoringu zakładów emitujących uciążliwości odorowe z użyciem drona. Materiał filmowy, po analizie przedmiotowych materiałów przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK, przekazywany jest do WIOŚ w Krakowie celem podjęcia interwencji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości występujących na terenie zakładów.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o *zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2021 r., poz. 2151 z późn. zm.) posiadacz odpadów w terminie do 5 marca 2020 r. winien złożyć wniosek o zmianę posiadanych decyzji w zakresie odpadów, w przeciwnym wypadku powyższe decyzje w zakresie określenia wymagań dotyczących zbierania lub przetwarzania odpadów wygasną. Urząd Marszałkowski Departament Środowiska przy rozpatrywaniu wniosków przedkładanych w związku z nowelizacją ustawy o *odpadach* poddaje szczegółowej analizie warunki prowadzonej działalności zakładów w celu ograniczenia uciążliwości odorowej. Po złożeniu kompletnego wniosku wszczynane jest postępowanie administracyjne, w ramach którego przeprowadzana jest kontrola Straży Pożarnej, kontrola WIOŚ i Urzędu Marszałkowskiego oraz uzyskiwana jest opinia Starosty.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie podejmuje działania związane z Drwiną Długą. W ramach prac utrzymaniowych wykonano udroźnienie i wykoszono roślinność oraz przeprowadzono inwentaryzację jej wylotów.

Ograniczenie uciążliwości odorowej na przedmiotowym terenie jest konieczne i pilne jednakże jest to problem skomplikowany zarówno pod względem prawnym, jak i technologicznym.

Na przedmiotowym terenie od wielu lat zlokalizowane są zakłady, których charakter działalności często stwarza sytuacje lub warunki, w których uciążliwe zapachy mogą być wydzielane i rozprzestrzeniane. Należy mieć również na uwadze fakt, że modernizacja procesów technologicznych, hermetyzacja obiektów itp. powodujących uciążliwości wymaga nakładów finansowych i ich realizacja nie zawsze może nastąpić w trybie natychmiastowym.

Miasto Kraków wychodząc naprzeciw mieszkańcom, działając poprzez spółki i jednostki miejskie, w tym Wodociągi Miasta Krakowa S.A., Zarząd Dróg Miasta Krakowa, jednostkę Klimat-Energia-Gospodarka Wodna, Straż Miejską Miasta Krakowa podejmuje i będzie podejmowało wiele zadań w tym zakresie, niemniej jednak w celu wyeliminowania przyczyn powstających uciążliwości wymagane jest również zaangażowaniem innych właściwych podmiotów. Ponadto nadal kontynuowana będzie współpraca z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Krakowie, Urzędem Marszałkowskim i mieszkańcami Krakowa celem ograniczenia uciążliwości odorowych.

Jedynie przepisy dotyczące ochrony powietrza atmosferycznego zawarte są w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.), zgodnie z którymi eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza może wymagać pozwolenia na emisję, bądź zgłoszenia organowi ochrony środowiska (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w *sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia* – Dz. U. nr 130 poz. 881, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w *sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia* – Dz. U. nr 130, poz. 880).

Reasumując wszelkie możliwe i dopuszczalne prawem działania dotyczące ograniczenia uciążliwości odorowej, które mogą być podejmowane w aktualnych realiach prawnych są realizowane, a ewentualne dalsze czynności mogą zostać podjęte po przyjęciu rozwiązań kompleksowych w sferze prawnej.

Mając na uwadze powyższe opiniuję negatywnie projekt uchwały według druku nr 3644.

i